
Spis treści

Wstęp	vii
1. PODSTAWY OBLICZEŃ GAZOCIĄGÓW.....	1
1.1. Wybrane podstawowe pojęcia oraz właściwości fizyczne gazów	1
1.2. Równanie stanu gazu doskonałego.....	3
1.3. Przemiany charakterystyczne gazu doskonałego	4
1.3.1. Izoterma.....	5
1.3.2. Izobara	5
1.3.3. Izochora	6
1.3.4. Adiabata	6
1.3.5. Politropa	7
1.3.6. Dławienie.....	8
1.3.7. Dyfuzja.....	8
1.4. Roztwory gazowe.....	8
1.5. Równania stanu dla gazów rzeczywistych.....	9
1.5.1. Równanie wirialne	10
1.5.2. Kubiczne równania stanu gazu.....	12
1.6. Współczynnik ściśliwości gazu.....	16
1.7. Przemiany charakterystyczne gazu rzeczywistego	21
1.7.1. Adiabata nieodwracalna	22
1.7.2. Dławienie adiabatyczno-izentalpowe.....	23

1.8. Straty ciśnienia przy przepływie – opory miejscowe	24
1.8.1. Ogólne równanie przepływu płynów w rurociągu.....	24
1.8.2. Spadek ciśnienia w gazociągu.....	27
1.8.3. Rodzaje przepływów w gazociągach.....	28
1.8.3.1. Przepływ laminarny	28
1.8.3.2. Przepływ turbulentny	30
1.8.4. Kryteria rozgraniczające rodzaje przepływów w gazociągach	30
1.8.4.1. Chropowatość.....	31
1.8.4.2. Współczynnik oporów hydraulicznych.....	33
1.8.4.3. Opory miejscowe	34
1.8.4.4. Opory złączy.....	35
1.8.4.5. Opory węzłów	35
2. WYZNACZANIE STRAT CIŚNIENIA	37
2.1. Wzory stosowane dla ciśnień wysokich i średnich	37
2.2. Wzory stosowane dla niskich ciśnień	40
3. SIECI PRZESYŁOWE	43
3.1. Nierównomierności czasowe maksymalnego poboru gazu.....	43
3.2. Ciśnienie średnie.....	48
3.3. Pojemność magazynowa gazociągu wysokiego ciśnienia.....	52
3.4. Obliczenia wytrzymałościowe gazociągów.....	53
3.5. Wpływ temperatury gazu w gazociągu na parametry pracy układu przesyłowego	60
4. TŁOCZNIE GAZU	67
4.1. Wprowadzenie.....	67
4.2. Sprężarki tłokowe	68
4.2.1. Wprowadzenie do procesu sprężania.....	69
4.2.2. Sprawność objętościowa.....	72
4.2.3. Idealne izentropowe zapotrzebowanie mocy.....	72
4.2.4. Rzeczywiste zapotrzebowanie mocy	80
4.3. Sprężarki odśrodkowe	85
4.4. Współpraca sprężarki z rurociągiem	92
4.5. Tłocznie gazu	97

---

5. STACJE REDUKCYJNO-POMIAROWE	101
5.1. Stacje gazowe.....	101
5.2. Wyposażenie stacji gazowych.....	103
5.2.1. Armatura zaporowa.....	104
5.2.2. Filtry odpylające.....	105
5.2.3. Podgrzewacze gazu.....	106
5.2.4. Sposoby ograniczenia strat gazu na drodze regulacji i automatyzacji systemu podgrzewania gazu	108
5.3. Reduktory ciśnienia.....	109
5.3.1. Reduktory bezpośredniego działania	110
5.3.2. Reduktory bezpośredniego działania ze wzmocnieniem dźwigniowym	111
5.3.3. Reduktory pośredniego działania z regulatorem sterującym (pilotem)	112
5.4. Równanie na maksymalny przepływ gazu dla reduktorów ciśnienia.....	113
5.5. Zasady doboru reduktorów	115
5.5.1. Dobór reduktorów na podstawie wykresów	117
5.5.2. Dobór reduktorów na podstawie współczynnika przepływu.....	120
5.6. Wpływ doboru reduktora na przepustowość stacji gazowej.....	121
5.6.1. Wpływ doboru reduktora na przepustowość stacji gazowej ze względu na zmienne w czasie ciśnienie zasilania p_1 oraz zmienny w czasie pobór gazu.....	121
5.6.2. Wpływ obciążenia reduktora na jego prawidłową pracę.....	121
5.6.3. Wpływ prędkości gazu za reduktorem na pracę stacji gazowej.....	123
5.7. Stacje pomiarowe	126
6. SIECI DYSTRYBUCYJNE	129
6.1. Obliczanie sieci gazowych.....	129
6.1.1. Obliczanie zapotrzebowania na gaz	129
6.1.2. Obliczanie godzinowego poboru gazu	130
6.1.3. Współczynnik jednoczesności poboru gazu	130
6.1.3.1. Metoda Milewskiego.....	132
6.1.3.2. Metoda Zajdy.....	134
6.1.3.3. Określenie zapotrzebowania na gaz dla budynków jednorodzinnych według Zajdy	135
6.1.4. Obliczanie zapotrzebowania na gaz z wykorzystaniem metod DVGW	137
6.1.4.1. Podgrzewacze ciepłej wody użytkowej	137
6.1.4.2. Grzejniki gazowe.....	141

6.1.5. Obciążenie obliczeniowe sieci gazowych	145
6.1.5.1. Gazociągi w układzie rozgałęzionym.....	145
6.1.5.2. Gazociąg rozdzielczy z odbiorem po drodze	146
6.1.5.3. Gazociąg rozdzielczo-przesyłowy.....	147
6.2. Metodyka obliczania sieci prostych i rozgałęzionych.....	147
6.2.1. Obliczenia części zasilającej	149
6.2.2. Obliczenia części rozdzielczej gazociągu.....	151
6.3. Sieci pierścieniowe	156
7. SIECI Z RUR POLIETYLENOWYCH.....	169
7.1. Podstawowe definicje dotyczące rur polietylenowych	172
DODATEK A	175
Literatura.....	179
Skorowidz.....	185